

Seat No. : _____

TK-101

B.A. Sem.-I

May-2013

Sanskrit (EC-II-105)

(Panchtantra)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) पंचतंत्रना कर्तानो परिचय करावो. 7

Give an introduction of the author of पञ्चतन्त्र ।

अथवा/OR

प्राणीकथाना उद्भव अने विकास वर्णवो.

Origin and development of प्राणीकथा ।

(B) नीचेनामांथी कोर्पण अक ससंदर्भ समजावो : 4

Explain any **one** with reference to the context :

(1) निरस्तपादपे देशे एरण्डोऽपि द्रुमायते ।

(2) उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम् ।

(C) नीचेनामांथी गभे ते अकनो अनुवाद करो : 3

Translate any **one** of the following :

(1) त्यजेदेकं कुलस्यार्थे ग्रामस्यार्थे कुलं त्यजेत् ।

ग्रामं जनपदस्यार्थे चात्मार्थे पृथिवीं त्यजेत् ॥

(2) अनित्यानि शरीराणि विभवो नैव शाश्वतः ।

नित्यं सन्निहितो मृत्युः कर्तव्यो धर्मसंग्रहः ॥

2. (A) काकोलूकीयम् मां व्यक्त थती श्रवनोपयोगी वातो. 7

Discuss the morals explained in काकोलूकीयम् ।

अथवा/OR

प्राणीकथानुं स्वरूप अने तेनी लाक्षशिक्षताओ वर्णवो.

Describe the form and characteristics of fables.

(B) नीचेनाभांथी कोठपण्ण अक ससंदर्भ समजावो : 4

Explain any **one** with reference to the context :

- (1) अनारम्भो हि कार्याणां प्रथमं बुद्धिलक्षणम् ।
- (2) द्विनः शत्रुर्निहन्तव्यो यावन्न बलवान्भवेत् ।

(C) नीचेनाभांथी गमे ते अक गद्यखंडनो अनुवाद करो : 3

Translate any **one** of the following :

- (1) कस्मिंश्चद्वने चतुर्दन्तो नाम महागजो यूथाधिपः प्रतिवसति स्म । तत्र कदाचिन्महत्यानावृष्टिः सञ्जाता प्रभूतवर्षाणि यावत् । तथा तडागपल्वलसरांसि शोषमुपगतानि । अथ तैः समस्तगजैः स गजराजः प्रोक्तः ।
- (2) कस्मिंश्चदधिष्ठाने मित्रशर्मा नाम ब्राह्मणः, कृताग्निहोत्रपरिग्रहः प्रतिवसति स्म । तेन कदाचिन्माघमासे सौम्यानि ले प्रवाति, मेघाच्छादिते गगने, मन्दं मन्दं प्रवर्षति पर्जन्ये, पशुप्रार्थनार्थं किञ्चिद्ग्रामान्तरं गत्वा, कश्चिद् यजमानो याचितः ।

3. (A) पंचतंत्रनी शैलीनी चर्चा करो. 7

Discuss the style of पञ्चतन्त्र ।

अथवा/OR

पंचतंत्रना विषयवस्तु अने स्वरूपनी चर्चा करो.

Discuss content and form of पञ्चतन्त्र ।

(B) नीचेनाभांथी कोठ अक विशे टूंकनोंध लभो : 4

Write short note on any **one** of the following :

- (1) कपोतलुब्धकस्यकथा ।
- (2) चटकशशकस्यकथा ।

(C) नीचेनाभांथी कोठ अकनो अनुवाद करो : 3

Translate any **one** of the following :

- (1) आपदर्थे धनं रक्षेद्वारान् रक्षेद्धनैरपि ।
आत्मानं सततं रक्षेद्वारैरपि धनैरपि ॥
- (2) वृक्षांश्छित्त्वा पशून्हत्वा कृत्वा सधिरकर्मम् ।
यद्येवं गम्यते स्वर्गं नरकं केन गम्यते ॥

4. (A) કપોતલુબ્ધકકથા નો બોધ જણાવો. 7
Moral of the story કપોતલુબ્ધકકથા ।
અથવા/OR
બ્રાહ્મણસર્પસ્યકથા નો બોધ જણાવો.
Moral of the story બ્રાહ્મણસર્પસ્યકથા ।
- (B) નીચેનામાંથી ગમે તે એક પર નોંધ લખો : 4
Write short note on any **one** of the following :
(1) બ્રાહ્મણધૂર્તત્રયકથા ।
(2) ચૌરવૃદ્ધવણિકકથા ।
- (C) નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 3
Write the short answers of any **three** of the following :
(1) પંચતંત્રના કોઈપણ બે તંત્રોના નામ લખો.
(2) પંચતંત્રમાં કેટલાં તંત્રો આવે છે ?
(3) પંચતંત્રના કર્તા કોને માનવામાં આવે છે ?
(4) કાકોલૂકીયમ્ માં કોના વિગ્રહની કથા છે ?
5. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ યોગ્ય વિકલ્પ શોધીને આપો (ગમે તે સાત) : 14
Choose the appropriate answer from the following options (Any **seven**) :
(1) કાગરાજના વૃદ્ધમંત્રીનું નામ શું છે ?
(a) રામજીવી (b) ચીરજીવી (c) સ્થિરજીવી
(2) હાથી, સસલાં અને ચંદ્રની કથામાં યૂથપતિ ગજરાજનું શું નામ છે ?
(a) ચતુર્દન્ત (b) શુભ્રવર્ણ (c) ગજવકત્ર
(3) દૂત તરીકે મોકલવામાં આવેલ સસલાનું નામ શું છે ?
(a) ગજકર્ણ (b) લંબકર્ણ (c) દીર્ઘકર્ણ
(4) પરોપકારથી શું થાય છે ?
(a) પુણ્ય (b) પાપ (c) કામ
(5) યજ્ઞ કરવા માટે મિત્રશર્માએ યજમાન પાસે શાની માગણી કરી ?
(a) ફૂકડો (b) બકરો (c) ફૂતરો

- (6) રાફડામાં રહેતા કાળા સાપનું શું નામ છે ?
 (a) લઘુદર્પ (b) અતિદર્પ (c) રક્તદર્પ
- (7) ચિત્રરથ રાજા પાસે સિપાઈઓથી રક્ષાયેલું શું છે ?
 (a) ધન (b) ઘોડા (c) સરોવર
- (8) શરણે આવેલાનું કોના ભોગે રક્ષણ કરવું જોઈએ ?
 (a) પ્રાણ (b) ધન (c) ધર્મ
- (9) પત્ની વિનાનું ઘરએ શું કહેવાતું નથી ?
 (a) ધર્મ (b) ઘર (c) અર્થ
- (10) કાકોલૂકીયમ્ શબ્દમાં કયો સમાસ છે ?
 (a) દ્વન્દ્વ (b) કર્મધારય (c) તત્પુરુષ
-